

Miquel dels Sants Oliver, a *Il·lustració Catalana* (4-IV-1905), deia: “No es que l'autor haja crescut, es que s'ha elevat. S'ha elevat, acostantse a la visió de la vida, nó per un cayre, sinó per tots sos cayres; nó d'un color, sinó de tots colors... El llegidor que conegui Solitud podrà donar rahó de com, ab l'ayre de montanya, l'estil d'en Víctor Català, conservant tota sa incomparable energia, ha perdut certs ressabis de fexugor naturalista a la moda de 1880 y ha guanyat en moviment y ràpida fluiditat espiritual”.

Solitud va ser un èxit de vendes. Cap a la quinzena d'agost de 1905, tots els exemplars que *Joventut* havia posat a la venda ja estaven exhaurits. La Biblioteca va treure al mercat 400 exemplars. 100 estaven a disposició de l'autor.

Via, en una carta datada el 5 d'octubre de 1905, reclama una segona edició de *Solitud* a Víctor Català. Li diu: “Avuy me dirigeixo a vostè per manifestarli que ab el seu permís anèm a fer la segona edició de *Solitud*. Fa prop d'un mes y mitj que l'obra està totalment agotada, y sovint ne demanen exemplars que no podèm servir. Una de les últimes vegades que'ns vegerem, vostè va dirme que la segona edició, si s'havia de fer, la deixava a la nostra mà”.

EL PAISATGE DE L'ESCALA I EL SEU ENTORN A L'OBRA LITERÀRIA

L'Escala i el seu entorn són constants a l'obra literària de Víctor Català: plasma la vida en un ambient rural que podem identificar amb l'Empordà, la seva terra. El 1901, fa referència al mar al poema que dirigeix a Joan Maragall, publicat a *Joventut*: *Vistas al mar* és la resposta al poema que Joan Maragall li va dedicar i va publicar a *Joventut* el 18 de juliol de 1901. Va escriure aquest poema el 13 de juny de 1901, el mateix dia que Joan Maragall va publicar el seu *Vistes al mar* a *Joventut*.

A *Solitud* l'ermita que molt probablement va servir d'inspiració a Víctor Català va ser la de Santa Caterina de Torroella de Montgrí. L'agost de 1926, a l'entrevista que Tomàs Garcés li va fer per a la *Revista de Catalunya*, sobre la muntanya de la novel·la, deia: “Tothom ha reconegut en la muntanya on es desenrotlla l'acció de *Solitud* la muntanya de Santa Caterina, que es dreça pàl·lida entre l'Escala i Torroella. S'hi acosten. No és ben bé la mateixa, vaig procurar desfigurar-la una mica, però així i tot vaig servir-me de molts dels seus elements. No obstant, només hi havia pujat una vegada: un dia, pel meu Sant. Vaig enfila-me pels mateixos aspres camins que seguien la Mila i en Matias”.

La novel·la està plena de referències del paisatge que envolta el massís del Montgrí: la vila de Murons és Torroella de Montgrí, la vila de Ridorta és Bellcaire...

Altres referències al paisatge de Víctor Català les trobem en les següents obres: a *Mar d'hivern* i *L'horror*, de *Marines* (1928) parla del mar. A *Mar d'hivern* parla d'un fort temporal que podem identificar a l'Escala, on molts pescadors van perdre la vida. A *Mosaic* (1946), parla del seu entorn: la seva habitació, les parts de la seva casa: teulada, jardí, animals, rellotge de l'església... I al conte *Lenín*, de *Vida molta* (1950) descriu la font del safareig. Les referències al paisatge literari de l'escriptora les trobem al llibre *Els paisatges de Caterina Albert i Paradís*, Víctor Català (2005)⁷.

Al qüestionari Proust que Lluís Permanyer li va preguntar per a *Destino* el 5 de gener de 1963, a la pregunta: On desitjaria viure? Respon: “Aquí, a l'Escala”. I la pregunta, Què voldria ser? Respon: “El que sóc”. La meua ocupació preferida? “Les arts, en qualsevol de llurs aspectes”.

7. Boix, Lurdes-Jordi, *Els paisatges de Caterina Albert i Paradís*, Víctor Català, Ajuntament de l'Escala, 2005.

Ermita de Santa Caterina (sense data). Foto: autor desconegut. AHE.